

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра підприємництва та маркетингу**

**СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни**

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ

**підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Луцьк – 2021

Силабус нормативної навчальної дисципліни «Ринок цінних паперів» підготовки бакалавра у галузі знань 07«Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Розробник: Шостак Л.В., доцент кафедри підприємництва і маркетингу, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Світлана Бортнік

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри підприємництва і маркетингу

протокол № 3 від 29.09.2021 р.

Завідувачка кафедри підприємництва і маркетингу

Костянтин Павлов

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна / заочна форма навчання	07«Управління та адміністрування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», Перший (бакалавр)	Нормативна
Кількість годин / кредитів 90 / 3		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 26
		Практичні (семінарські) 28
		Лабораторні 0 год.
ІНДЗ: немає		Індивідуальні 0 год.
		Консультації 6
	Самостійна робота 30	
Мова навчання	Форма контролю: екзамен	
	українська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: ШОСТАК ЛЮДМИЛА ВАСИЛІВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри підприємництва та маркетингу

Мобільний телефон: 050-378-48-82

E-mail: Shostak.Lyudmyla@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Дисципліна «Ринок цінних паперів» належить до переліку нормативних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та спрямована на формування у здобувачів системи глибоких обґрунтованих знань з основ функціонування фондових бірж та операцій з основними цінними паперами.

Пререквізити. Вивчення дисципліни базується на знаннях таких дисциплін як «Вступ о спеціальності», «Макроекономіка» «Мікроекономіка».

Постреквізити. Вивчення курсу сприятиме глибокому розумінню дисциплін професійної спрямованості.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни. Мета навчальної дисципліни – формування у студентів знань необхідних для розуміння механізмів функціонування ринку цінних паперів як невід'ємної складової фінансового ринку, його структури, принципів та основних тенденцій розвитку в сучасних умовах.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Ринок цінних паперів» є: вивчення сутності та видів цінних паперів; узагальнення інформації про сутність, функції, структуру та роль фондового ринку в економіці; структурування інформації про нормативно-правову базу, що регулює фондовий ринок; отримання знань про фінансові інститути, що виступають посередниками між суб'єктами фондового ринку; навчитись методам ціноутворення на фондовому ринку та теорії ризику.

Після завершення вивчення дисципліни студенти зможуть:

- розраховувати дохід за цінними паперами;
- детально розбиратись в особливостях різних видів цінних паперів;

- визначати ціни акції з рівномірним та нерівномірним ростом дивідендів,
- визначати ціни дисконтної облигації, дохідність акції, дохід інвестора за казначейським векселем, результати біржових угод;
- розв'язувати задачі з продажу (купівлі) ф'ючерсних контрактів, опціонів.

Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких здобувач набуде в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність до абстрактного аналізу та синтезу. Вміння виявляти, аналізувати і структурувати проблеми підприємства і розробляти рішення.

ЗК-2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях: розробка і застосування нових економічних, торговельних, біржових інструментів.

ЗК-5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Використання цих технологій для налагодження внутрішніх і зовнішніх економічних зв'язків.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-13. Здатність виявляти знання та розуміння основ функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівні.

Фахові компетентності

ФК-1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК-2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК-3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

ФК-5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН-1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН-2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН-4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН-5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН-11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН-12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН-13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН-19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

ПРН-20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

**Структура навчальної дисципліни.
Денна форма навчання**

Назва тем курсу	Усього	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали**
Змістовий модуль 1. Сутність та види цінних паперів						
Тема 1. Сутність ринку цінних паперів	7	2	2	3	-	ДС,Т,РЗ / 3
Тема 2 Цінні папери: суть, види та емісія	8	2	2	3	1	ДС,Т,РЗ / 3
Тема 3. Акції та їх види	7	2	2	3	-	ДС,Т,РЗ / 3
Тема 4. Боргові цінні папери	7	2	2	3	-	ДС,Т,РЗ / 3
Тема 5. Похідні цінні папери	7	2	2	3	-	ДС,Т,РЗ / 3
Тема 6. Комерційні цінні папери	7	2	2	3	-	ДС,Т,РЗ / 3
Разом за модулем 1	43	12	12	18	1	24
Змістовий модуль 2. Операції та діяльність з цінними паперами						
Тема 7. Основи організації і діяльності фондової біржі в Україні	12	2	4	5	1	ДС,Т,РЗ / 3
Тема 8. Біржові операції з цінними паперами	14	4	4	5	1	ДС,Т, РМГ / 3
Тема 9. Інвестиційна діяльність на ринку цінних паперів	10	2	2	5	1	ДС,Т,РЗ / 2
Тема 10. Посередницька діяльність на ринку цінних паперів	10	2	2	5	1	ДС,Т,РЗ / 3
Тема 11. Аналіз кон'юнктури фондового ринку та теорії біржової гри	10	2	2	5	1	ДС,Т,РЗ / 3
Тема 12. Державне регулювання ринку цінних паперів в Україні	7	2	2	3	-	ДС,Т,РЗ / 2
Разом за модулем 2	47	14	16	23	5	16
Види підсумкових робіт					60	
Модульна контрольна робота 1					МКР / 30 балів	
Модульна контрольна робота 2					МКР / 30 балів	
Всього годин / Балів	90	26	28	30	6	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Бали**: поточне оцінювання проводиться за 12-бальною національною шкалою, що пропорційно переводиться за середньою поточною оцінкою, виходячи із того, що поточне оцінювання модуля 1 та модуля 2 не перевищує 20 балів.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу та з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Навчання також може відбуватись в он-лайн формі з використанням програми Zoom або Teams office 365 за погодженням із керівником курсу за наявності об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо). Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання здобувачів мають бути результатами їх особистої роботи. Копіювання, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів виконання без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-0,5 бала за кожну роботу). Пропущені заняття без поважних причин повинні бути відпрацьовані здобувачем за індивідуальним графіком. Складання модулів відбувається лише раз відповідно до встановленого терміну, оскільки модульні контрольні роботи проходять у формі он-лайн тестування та є можливість отримати відповідну кількість балів на іспиті. Перескладання модулів можливе лише з дозволу деканату та за умови наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах. Зокрема, отримання відповідного сертифікату відбувається перезарахування модульних контрольних робіт за максимальним балом (60 балів).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумкова оцінка за вивчення курсу розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять - усно	15
Представлення результатів у вигляді презентацій	10
Розв'язування практичних завдань, написання тез доповідей	15
Модульна контрольна робота 1 (теми 1–5) – тести	15
Модульна контрольна робота 2 (теми 6–9) – тести	15
Модульна контрольна робота 1 (теми 10–13) – тести	15
Модульна контрольна робота 1 (теми 14–18) – тести	15
Залік (теми 1–12) – тестування	60
Форма контролю	Екзамен

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання екзамену. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, або бажає підвищити рейтинг на екзамен, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 40 балів) та оцінки за екзамен (максимум 60 балів).

Екзаменаційна оцінка визначається за результатами опитування лекційного матеріалу.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	Критерії оцінювання
90 – 100	Відмінно	Здобувач опрацював весь курс згідно з програмою, оперує основними поняттями та вміє їх застосовувати на практиці, здобув компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання високого рівня складності
82 – 89	Добре	Здобувач опрацював весь курс згідно з програмою, оперує основними поняттями, може застосувати більшість положень на практиці, здобув

		компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання високого рівня складності з незначними помилками
75 - 81	Добре	Здобувач опанував 80–90 % курсу згідно з програмою, оперує більшістю основних понять та може їх застосувати на практиці, здобув окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності
67 -74	Задовільно	Здобувач опанував 60–70 % курсу згідно з програмою, оперує деякими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобув окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності з незначними помилками
60 - 66	Задовільно	Здобувач опанував 60 % курсу згідно з програмою, оперує деякими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобув окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності з допомогою викладача
1 – 59	Незадовільно з можливістю з повторного складання	Здобувач опанував 60 % курсу згідно з програмою, оперує деякими основними поняттями, здобув окремі компетенції, знання та вміння, може розв'язати завдання середнього рівня складності лише з допомогою викладача

ВІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР
2. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. - № 3480-IV.
3. Базилевич В.Д. Цінні папери: Практикум: Навчальний посібник - компакт-диск /За ред.. В.Д.Базилевича. – К.: 2013. – 791 с.
4. Діденко В.М. Фондовий ринок: [навчальний посібник]/В.М. Діденко, М.М. Свердан, В.П. Булан, О.М. Булан, О.М. Грубляк; за ред.. В.М. Діденка.- Чернівці: ТОВ «Видавництво Наші книги», 2010. – 624с.
5. Павлов В.І. Цінні папери в Україні: Навч. посіб. 2-е вид., доп./ Павлов В.І., Пилипенко Кривов'язюк І.В. - К.: Кондор, 2004.
6. Поважний О. С. Цінні папери і фондовий ринок : навч. посібник/ О.С.Поважний, Н.С.Орлова, А.Л.Свечкіна.– Львів: Магнолія. - 2010. – 361 с
7. Торгівля цінними паперами: Навч. посібник / В. П. Лісовий, К. Г. Отченаш, В. В. Токар. – К.: КНЕУ, 2010. – 407 с.
- 8.Черкасова С.В. Ринок цінних паперів і фондова біржа: Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – Львів: Видавництво ЛКА, 2015. – 168 с.

Додаткова

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7.12.2000 р. № 2121-III. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) : Закон України № 2299-III від 15.03.2001 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 5.04.2001 р. № 2374-III. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Черкасова С.В. Ринок цінних паперів і фондова біржа: Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – Львів: Видавництво ЛКА, 2015. – 168 с.
7. Черкасова С.В. Фінансовий ринок : навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2014. – 330 с.

8. Цінні папери в Україні: навч. посібн / В.І.Павлов., І.І. Пилипенко, І.В.Кривов'язюк. – вид. 2-ге, доп.]. К.: Кондор, 2004. 400 с.

9. Черкасова С.В. Оцінка інвестицій інституційних інвесторів небанківського фінансового сектора в цінні папери. Науковий вісник Ужгородського університету (Збірник наукових праць). Серія Економіка. 2014. Випуск 2 (43). С. 104-107.

10. Черкасова С.В. Вплив діяльності небанківських інституційних інвесторів на розвиток біржового фондового ринку. Глобалізаційні процеси в розвитку національних економік: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 31 березн. 2016 р. (ЛКА, м. Львів). Ч. 1. Тернопіль :Крок, 2016, С. 170-172.

11. Черкасова С. В. Сучасні тенденції розвитку інститутів спільного інвестування в Україні / С. В. Черкасова // Підприємництво і торгівля : збірник наукових праць. 2018. Вип. 22. С. 62-68.

Інтернет-ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського НАН України. - м. Київ, пр. 40-річчя Жовтня, 3, Тел: +38 (044) 524-81-36 URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

2. Законодавчі та інформаційні матеріали Верховної Ради України. URL : <http://www.rada.gov.ua>.

3. Статистика та аналітичні матеріали Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.

4. Статистика та аналітичні матеріали Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

5. Статистика та аналітичні матеріали Національного банку України. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.

6. Статистичні матеріали Державної служби статистики України. : URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.